

Э. СЕЙИДОВ

Педагогика элмлэри доктору,
профес сор.

И. В. СТАЛИН КОММУНИСТ ЭХЛАГЫ НАГГЫНДА

Сталин йолдашын яхын силаһдашы унудулмаз Серкей Миронович Киров язымышдыр: «Ишимиздә элэ бир дөнүш, элэ бир аз, я чох дәрәжәдә бөйүк тәшәббүс, сиясәтимиздә элэ бир шүар, истигамәт йохдур ки, онуң мүүллифи Сталин йолдаш дейил, һәр һансы бир башгасы олсун».

Сталин йолдашын алтмыш иллийи мүнәсибәтилә тәбрикиндә УИК(б)П Мәркәзи Комитәси язымышды: «Сән, Сталин йолдаш, бүтүн гүввәни халга хидмәт әтмәк кими бөйүк ишә верәрәк, Ленин кими, өз халгыны севирсән вә халгдан айрылмазсан. Ленин кими сән дә Совет Иттифагы вә бүтүн дүня зәһмәткешләринин һәрәрәтли мәнәббәти илә әһәтә олунмушсан».

«Сталин! Бизим үчүн, совет адамлары үчүн бундан әзиз, бундан дорма вә яхын ад йохдур. Биз онун рәһбәрлийилә, онун бөйүк идеяларындан рүһланараг өлкәмиздә сосялизм чәмиййәти гүрмушуг вә инамла коммунизмә доғру ирәлиләйрик».

«Сталин йолдашын ады бүтүн дүня зәһмәткешләри үчүн һәгиги ғазадлыг вә сәадәт рәмзи олмушдур. Бүтүн дүнянын фәһләләри, кәндлиләри вә ғабагчыл зиялылары Сталин йолдаша пәнаһ кәтириләр. Сталин онларын үмиди, бүтүн мүтәрәгги бәшәриййәтин истигбал күнәшидир».

«Гүдрәтли марксизм-ленинизм тәдмүци әлдә рәһбәр тутан вә ону хетдикчә даһа да инкишаф әтди».

рән Сталин йолдаш бу тәдмүци парлаг шүалары илә дүня зәһмәткешләринин мүбаризә йолуну ишыландырыр.

Чар һөкүмәти заманы ағыр кизлиш илләриндә, Бөйүк Октябрь сосялист ингилабынын аловлу күнләриндә, вәтәндаш мүһарибәси чәһәләриндә, сосялист гуручулуғунун Сталин бешиликләриндә, бәшәриййәтин ән гәддар дүшмәни олан фашизмә гаршы апардығымыз Бөйүк Вәтән мүһарибәси дөврүндә, мүһарибәдән сонра өлкәмизин халг тәсәрруфатыны бәрпа вә инкишаф әтдирмәк уғрунда, бүтүн дүняда сүлһ уғрунда апарылан мүбаризәдә Сталин йолдаш бизим партиямызы сынағлардан чыхарыб даһа да мөһкәмләндирмиш, онун гүдрәт вә шәһәрәтини даһа да артырмышдыр».

«Ленин вәфат әтдикдән сонра Сталин йолдаш онун табуту гаршысында партия адындан, бүтүн совет халгы адындан партия узву кими бөйүк бир ады йүксәк тутмаға вә тәмиз сахламаға, партиямызын бирлийини кәз бәбәйи кими горумаға, пролетарнат диктатурасыны горумаға вә мөһкәмләтмәйә, фәһлә вә кәндлиләрин иттифагыны вар гүввәмизлә мөһкәмләтмәйә, республикалар иттифагыны мөһкәмләндириб кенишләндирмәйә, зәһмәткешләрин иттифагыны мөһкәмләндирмәйә вә кенишләндирмәйә анд ичди. Сталин йолдаш бу бөйүк вә тарихи анды шәрәфлә еринә етирир».

«Өлкөмиздө» сосялист сәнаеи вә коллектив кәнд тәсәррүфатынын ярадылмасы, сосялизм өлкәсинин гүдрәти, миллионларла совет зиялы кадрларынын етишдирилмәси, ССРИ халqlары мәдәнийәтинин күндөн-күнә сүр'әтлә чичәкләнмәси вә бүтүн башга гәләбәләримиз үчүн биз бөйүк Сталинә, онун аталыг гайғысына миннәтдарыг.»

Кечмишдә чар һакимийәти заманы йохсул вә диләнчи вәзийәтиндә олан өлкәмиз, кетдикчә даһа да мөһкәмләнән варлы вә гүдрәтли сосялист өлкәсинә чеврилмишдир.

Бүтүн бу тарихи чаһаншүмүл налиййәт вә гәләбәләрә биз оһа көрә һаил олмушуг ки, Сталин йолдашын рәһбәрлийи алтында өлкәмиздә кадрлар мәсәләси мүвәффәгийәтлә һәлл әдилмишдир. Сталин йолдаш кадрлар, адамлар һаггында мәсәләни өзүнә мөхсүс бир ұзагкөрәһлик, гәгийәтлә һәлл әтмиш, сосялист гүрүчулуғумузун бүтүн саһәләри үчүн лизым олан мүтәхәссис кадрларын етишдирилмәсинә һаил олмушдур.

«Сталий йолдаш бөйүк алимдир.» Капитализм әһатәси мөвчуд олдуғу заман бизим өлкәмиздә коммунизм гурмағын мүмкүнлүйү, сосялизмдә вә коммунизмдә дөвләт мәсәләси, партиямызын милли сясәти вә саясәти кими бөйүк тарихи әһәмиийәти олан кәшфләри илә Сталин йолдаш эһмләрин эһми олан марксизм-ленинизм тәһлимини даһа да инкишаф әтдириб, зәһкинләшдирмишдир. Даһи Сталин бу бөйүк ингилаби кәшфләрини һәятә кечирмәк үчүн эһмлә чалышмыш вә чалышмагдандыр.

«Сталин йолдаш, фәһлә синфинин һагг иши уғрунда мүбаризәдә бөйүк Ленини горху билмәйән дағ ғарталы илә мүгайнсә әтмишдир. Халғымыз һағлы оларағ бу көзәл мүгайнсәни Сталин йолдашын өзүнә дә аид әдир.

Сталин йолдаш ярадычы марксизмин бөйүк нүмайәнтәсидир. Сталин йолдашын рәһбәрлийи алтында партиямыз марксизм-лени-

низм идеяларыны онун бүтүн дүшмәнләриндән галибийәтлә мүдафиә әтмишдир.

«Сталин йолдашын һәяты халға сәдағәтлә хидмәт әтмәйин ән парлағ нүмунәсидир. Сталин йолдаш өзүнүн бүтүн гүввәт вә әнержисини әсиркәмәдән зәһмәткешләрин ишинә, коммунизм ишинә һәср әдир.» Болшевикләр партиясынын ән көзәл ән'әнәләри — мөгсәд айдынлығы, чидди вә ән мүрәккәб мәсәләлрин һәллиндә дәрин принсипиаллыг; чәсарәтли вә дәрин ярадычы тәфәккур; болшевик идеялылығы; вәзийәтә мүнәсиб тактика ишләтмәк; мөгсәд уғрунда мүбаризәдә һәр чүрә чәтинлийә үстүн кәлән полад ирадә; еһилийи дәрһал көрмәк һисси; һәр бир мәсәләнин әсас, еһи, һәлләдикчи чәһәтини мөһарәтлә таппағ бачарығы; кениш вә һәртәрәфли билик; йорулмаазлыг; тарихи һадисәләри әввәлчәдән көрүб, тәһйин әтмәк габилийәти; мүбаризәдә болшевик әһтираслылығы; бөйүк инсанпәрвәрлик вә башга көзәл сифәтләр бөйүк Сталинин симасында аһанкдар бир сурәтдә бирләшмишдир.»

Сталин йолдаш өзүндә пролетариатын бөйүк гүввәт вә гүдрәтини тәчәссүм әтдирир. һәр бир габағчыл фәһлә, һәр бир шүүрлу зәһмәткеш Сталин йолдашын шәхсиндә өзүнү, өзүнүн кениш аләмини көрүр. Сталин йолдашын әдә истәр чәһәдә, истәр архада һәр ердә вә һәмишә һәр бир совет адамы үчүн, һәмчинин, бүтүн габағчыл бәшәрийәт үчүн түкәнмәз гүввәт мәнбәи олмуш, онлары ән ағыр дәғигәләрдә гәһрәмәнлыг вә фәдакарлыг көстөрмәйә руһландырмышдир. Бүтүн чанлылары өзүнә чәлб әдән күнәшин илыг шүалары кими Сталин йолдашын ады да инсанлары бирләшдирир, онлары мүбаризәйә олан инам вә гәгийәтини артырыр.

Сталин йолдашын бөйүк идеялары вә шүарлары халғы руһландырыр, онлары гәлбини мүбаризә эшиги илә аловландырыр. Сталин йолдашын идеялары халғ күтләләрини шүүруна йийәләндикдән сонра фә-

дакар мүбаризлэрин вэ гəһрəманларын сайыны артырыр, бизим коммунизмə догру һəрəкəтимизи даһа да сүр'əтлəндирир.

«Сталин йолдаш совет адамларынын коммунист тəрбийəсинə, коммунизм чəмийəтинин һəртəрəфли инкишаф этмиш үзвлəринин етишдирилмəсинə һəмишə бəйүк əһəмийəт вермишдир.

«Сталин йолдаш сосялизм чəмийəтинин адамларындан данышаркəн күзəриндə капитал əсəрəти олмаян һəр бир ади совет вəтəндашынын, бойнунда капитализм кəлəлийи боюндуруғу кəздирən һəр һансы бир йүксək рүтбəли харичи мə'мүрлан мүғайисə эдилмəйчək дərəчэдə йүксək олдуғуну» кəстəрмишдир. Бу тамамилə айдындыр: Ленин вэ Сталин тəрəфиндən ярадылмыш совет гурулушу совет адамы гаршысында кениш фəалийəт үфүглəри ачыр, онун ярадычылыг иши, һəртəрəфли инкишаф эдиб тəкмиллəшмəси үчүн бүтүн имканлары ярадыр. Бүтүн йоллар совет адамынын үзүнə ачылдыр, совет адамы эмək, тəһсил вэ истираһəт һүғугу илэ тə'мин эдилмишдир. Она өз билик вэ бачарығыны сəрф этмək, үчүн һəр һансы бир иш саһəсиндə кениш мейдан ачылмышдыр.

«Сталин йолдашын элэ бир чыхышы йохдур ки, орада зəһмəткеш күтлэлəрин коммунистчəсинə тəрбийələндирилмəси, инсанларын яшайыш вэ шуурундакы капитализм галығларынын йох эдилмəси, ени кадрларын, ени зиялы гүввэлəринин инкишаф этдирилмəси, коммунизм чəмийəтинин фəал гуручусу олмага гадир олан һəртəрəфли инкишаф этмиш ени инсанын етишдирилмəси, онун дүнякөрүшү вэ мə'нəви симасынын тəшəккүлү кими мүнүм мəсələлэр даһиянə бир сүрəтдə ишыгландырылмамыш олсун.

«Сталин йолдашын рəһбəрлийи вэ аталығ гайғысы сайəсиндə совет адамы күндən-күнə инкишаф эдиб, даһа да йүксəлир. Даһи рəһбəримиз вэ мүəллимимиз бəйүк Сталин тəрəфиндən совет адамында тəрбийə

эдилən ени кəзəл кейфийəтлэр һəйəтимызын бүтүн саһələриндə өзүнү кетдикчə даһа чох кəстəррир. Халгымызын руһу, онун мə'нəви-сияси бирлийи һəгигəтən сарсылмаздыр.

Өлкəмиздə коммунизми тамамилə гуруб баша чатдырмаг кими бəйүк бир мəгсədə наил олмаг үчүн, совет адамы кениш материалист дүнякөрүшүнə, дəрин билийə, йүксək мəфкурəйə вэ шуура маллк олмалыдыр. О, шəхси мənəфеини чəмийəтин мənəфеинə табə этмəйи, Ленин—Сталин ишинə сон нəфəсинədək сəлəгəтли олмағы бачармалыдыр. Сталин йолдаш бүтүн бу мəсələлэр һаггында Марксын, Энкелжин вэ Ленинин нəзəрийəсини инкишаф этдирэрək, гиймəтли кəстəришлэр вермиш, бу нəзəрийəни элми чəһəтдən даһа да əсасландырыб инкишаф этдирмиш, дүшмənлəрин ону тəһриф этмək чəһдлəринə гаршы барышмаз мүбаризə апармышдыр.

Сталин йолдаш педагожи элми саһəсиндə мəктəплəримизи, мүəллим вэ алимлəримизи кəсəрли бир силаһла,—кəңчлəрин коммунизм руһунда тəрбийələндирилмəси мəсələсини дүзкүн һəлл эдən марксизм-ленинизм элми илэ силаһландырымышдыр.

«Сталин йолдаш тəрбийə мəсələси илэ ени чəмийəт гурмаг вəзифələринин бири-бириндən айрылмаз олдуғуну дəфələлə кəстəрмишдир. Һалə 1924-чү илдə Сталин йолдаш РК(б)П-нин XIII гурултайынын екунлары һаггында этдийи мə'рузэдə демиишдир:»

«Пролетариат диктатурасы» дəврундə партиянын ən мүнүм вəзифələриндən бири, (кəһнə нəсиллэрə пролетариат диктатурасы вэ сосялизм руһунда ени тəрбийə верилмəси) вэ ени нəсиллəрин энə бу руһда тəрбийələндирилмəси (ишини) кенишлəндирмəкдən ибарəтдир. Кечмиш чəмийəтдən ирə галан кəһнə адəт вэ вəрдишлэр, эн'энə вэ мөвһумат сосялизмин олдугча тəһлүкəли дүшмəнидир. Буна кəрə дə бу эн'энə вэ вəрдишлэрə гаршы мүбаризə апармаг, бүтүн иш саһələриндə буналары һөкмən арадан галдырмаг, нə-

хайаг, ени нәсилләрди пролетар социализми руһунда тәрбийәләндирмәк» партиямызын гаршысында дуран дөвбәти (вәзифәләрди) вә бу вәзифәләр еринә етирилмәдән социализмин гәләбәси мүмкүн дейилди».

Көрүндүйү кими Сталин йолдаш тәрбийә сәһәсиндә гаршыда дуран вәзифәни тамамилә айдын мүәййән әдәрәк, социализмин галиб кәлмәси мәсәләсинин бүтүн зәһмәткешләри вә хүсусән бөйүмәкдә олан нәсли тәрбийәләндирмәк мәсәләсиндән биләваситә асылы олдуғуну көстәрмишди.

Һазырда — социализмдән тәдрижән коммунизмә кечдийимиз бир шәраитдә — тәрбийә ишинин күчләндирилмәси даһа бөйүк әһәмийәт кәсб әдир. Бу сәһәдә совет мәктәбинин үзәринә хүсусилә мәс'ул вә шәрәфли вәзифәләр дүшүр.

Болшевикләр партиясынын VIII җурултайында гәбул әдилмиш партия мәрәмнамәсинин халғ маарифи фәслиндә чох айдын вә там мүәййән шәкилдә дейилир ки, мәктәб нәнки, үмумийәтлә коммунист принципләрини һаята кечирмәли, һәм дә зәһмәткешләрин, ярым пролетар тәбәгәләри үзәриндә фәһлә синфинин мәфкурә, тәшкиләдичи вә тәрбийәләндиричи тәсирини яймалыдыр.

Бөйүмәкдә олан нәсли коммунизм руһунда тәрбийәләндирмәк тәләби дә бурадан ирәли кәлир. Бу тәләбә кәрә кәнч нәслә, синифсиз коммунизм чәмийәтинин ярадылмасына көмәк әдә билән ени сифәтләр ашыланмалыдыр.

★

Һәртәрәфли инкишаф этмиш шәхсийәтин тәрбийә әдилмәсиндә муһүм шәрт олан коммунист әхлагы тәрбийәсинә марксизм-ленинизм классикләри һәмишә бөйүк әһәмийәт вермишләр.

Иңтимай һаятын бүтүн мәсәләләри кими әхлаг мәсәләси дә биринчи дафә олараг марксизм-ленинизм

классикләри тәрәфиндән әсл әлмә сурәтдә ишләнмишди. Марксизм-ленинизм классикләри, бүтүн гейри-әлми әхлаг нәзәрийәләринин әксинә олараг сүбүт әдиләр ки, бүтүн дөврләр вә бүтүн инсанлар тәрәфиндән бир дәфәлик гәбул әдилмиш әбәди вә дәйишмәз әхлаг системә йохдур. Марксизм-ленинизм классикләри әхлагын синфи тәбиәтини, мәншәнини вә бәшәрийәт тарихиндәки инкишафыны ачыб көстәрдиләр.

Маркс вә Энгелс кәләчәк коммунист әхлагынын үмуми чизкиләрини вермишләр. Коммунист әхлагынын маһийәтини вә конкрет тәзаһүр формаларыны исә бөйүк Ленин вә Сталин көстәрмишләр.

В. И. Ленин демишди ки, буржуазия өз әхлагыны диндән, «аллаһ ирадәсиндән» яхуд, нәтичә әтибарилә енә «аллаһ ирадәсинә» кәтириб чыхаран идеалист вә ярым идеалист «фәлсәфә»дән чыхарыр. В. И. Ленин языр:

«Инсан анлайышы, синиф анлайышы харичиндән алынмыш һәр чүр бу кими әхлагы биз инкар әдирик. Биз дейрик ки, бизим әхлагымыз бүтүнлүклә пролетариатын синфи мүбаризәси мәнәфеинә табә әдилмишди. Бизим әхлагымыз пролетариатын синфи мүбаризәси мәнәфеиндән доғур».

Буңа кәрә Ленин өйрәдирди ки, муәсир кәңчлийин бүтүн тәрбийә тәһсил вә тәлим иши онда коммунист әхлагынын тәрбийә олунмасына көмәк әтмәлидир.

Ленин әхлагын тарихи-синфи маһийәтини, онун мазмунуну чох айдын бир шәкилдә ачыб көстәрмишди.

Сталин йолдаш Марксын, Энгелсин вә Ленинни тәлимини даһа да инкишаф әтдирәрәк, әхлагын тарихи-синфи маһийәтини дәфәләрлә көстәрмишди.

«Чәмийәтин истәһсал үсулу нечә исә, чәмийәт өзү дә әсасән әлә

И. В. Сталин, Әсәрләри, VI җилд, сәһ. 273.

В. И. Ленин, Әсәрләри, XXX җилд, сәһ. 410.

олур, онун идеялары вә нәзәрийяләри, сияси бахышлары вә тә'сисаты да элэ олур.

Яхуд үмуми шәкилдә десәк: «инсанларын һаят тәрзи нечә исә, онларын тәфәккүр тәрзи дә элэ олур!»

Өзүнүн көзәл әсәрләриндән бири олан «Анархизм я сосялизм?»дә Сталин йолдаш чәкмәчинин һаятындан кәтирдийи садә мисалда кәстәрир ки, ичтимаи вә инсан һаятынын әсасыны мадди не'мәтләрин истеһсалы тәшкил эдир. Бу, мадди не'мәтләрин истеһсалы исә нәтичә әтибарилә инсанын мә'нәви һаятыны вә ичтимаи шүүруну тә'йин эдир; инсанларын вә чәмийәтин мә'нәви һаяты дәйишмәздән әввәл онларын мадди һаяты дәйишир.

«Беләликлә, чәкмәчинин мадди вәзийәти дәйишдикдән сонра ән рәһайәт онун шүүру да дәйишди: әввәлчә онун мадди вәзийәти дәйишди, бир мүддәт кечдикдән сонра исә буна мұвафиг олараг онун шүүру да дәйишди.

Үмумийәтлә синифләр вә чәмийәт һаггында да эйни сөзләри демәк ләзымдыр.

Ичтимаи һаятда да әввәлчә хариҗи шәраит дәйишир, әввәлчә мадди шәраит дәйишир, сонра исә буна мұвафиг олараг инсанларын тәфәккүру, онларын адәт вә ән'әнәләри, онларын дүнякөрүшү дә дәйишир».¹

Сталин йолдаш бу заман чәмийәтин инкишаф тарихи илә әлагәдар олараг әхлағи тәсәввүрләрин дәйишмәсинә истинад эдәрәк, әхлагын анадан кәлмә вә дәйишмәзлийи һаггында сәһв вә догматик тәсәввүрләри тамамилә рәдд эдир. Бу вә я дикәр әхлағи сифәт бир әсрдә яхшы сайылдығы һалда, башга әсрдә әхлағсызлыг вә вәһшилик һесаб эдилир. Бу мұнасибәтлә Сталин йолдаш «Анархизм я сосялизм?» әсәриндә язмышдыр:

«Диалектика дейир ки, дүняда әбәди һеч бир шей йохдур, дүняда

һәр шей кечичи вә дәйишәндир, тәбнәт дәйишир, чәмийәт дәйишир, адәт вә ән'әнәләр дәйишир, әдаләт һаггындакы анлайышлар дәйишир...»¹

Һәмийн әсәринин башга бир ериндә Сталин йолдаш языр:

«Инсанларын «вәһши» һиссләри вә бахышларына кәлдикдә, бунлар һеч дә бә'зиләринин кұман этдийи гәдәр әбәди дейилдир: бир заманлар, ибтидан коммунизм заманында инсан хұсуси мүлкийәтин нә олдуғуну билмирди; сонралар, фәрди истеһсал замағы кәлдикдә хұсуси мүлкийәт инсанларын һисс вә шууруна һаким олду; инди исә ени бир заман, сосялист истеһсалы заманы башланыр,—бу заман инсанларын һисс вә шуурунда сосялист арзулары кәк саларса, бунда тәәччүб эдиләчәк нә вар!» Мәкәр инсанларын «һиссләри» вә бахышларыны варлыг тә'йин этмирми?»²

«Нәтичә айдындыр: синфи чәмийәтдә әхлағ синфи сәчиййә дашыр. Мұхтәлиф синифләрдә әхлағ һаггында мұхтәлиф тәсәввүрләр олур.

Ялынз емәк шейләринин дейил, инсан әмәйинин, онун ган вә вичданынын алыныб, сатылдығы капиталист елкәләриндә, буржуа әхлағи нәтичә әтибарилә буржуазияның иғтисади мәнәфәи илә тә'йин эдилир. Капитализм чәмийәтиндә инсанлара нифрәт этмәк кими вәһши бир әхлағ һөкм сүрүр. Бурада инсанлар худпәсәндлик вә фәрдийәтчилик руһунда тәрбийә эдилир: «инсан инсанын чанаварыдыр», «һәр кәс өзү үчүн, аллаһ исә һамы үчүн», «өз һөкмранлығыны еритмәк үчүн башгаларыны әз»—буржуа әхлагынын ганун вә принципләри беләдир. Вәһшилик, икүзлүлүк, худпәсәндлик, риякарлыг, алдатмаг вә һиләкәрлик буржуа әхлагынын сәчиййәви чәһәтләридир. Капитализм гайда вә ганунлары инсанлары, онларын

¹ И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, сәһ. 631.

² И. В. Сталин, Әсәрләри, I чилд, сәһ. 339.

¹ И. В. Сталин, Әсәрләри, I чилд, сәһ. 326.

² И. В. Сталин, Әсәрләри, I чилд, сәһ. 362.

эхлаг вэ мөнөвийятыны эйбачэр
һала салыр.

Эксинэ, коммунист эхлагы совет
адамларыны яшамаг, бөйүк мэгсэд,
йүксэк гайэлэр угрунда мүбаризэ
этмэк вэ фэдакарчасына чалышмаг
үчүн даһа да руһландырыр, онлара
түкөнмэз гүввэт верир. Совет адам-
ларынын һаят вэ фэалийяетинин бө-
йүк тарихи мөнасы вардыр: совет
адамлары инсандарын ичтимай мүн-
насибэтлэрини эсл инсани кейфий-
йэтлэрлэ зэнкинлэшдирирлэр. Совет
адамларынын мэгсэд айдынлығы
онлара бөйүк руһ йүксэклийи верир.
Коммунист эхлагынын мазмуну ени
коммунист чөмийяетинин вэзифалэ-
ри илэ тэһий эдилир.

Инсан мөнөвийятыны тэнзим
эдэн эхлаг нормаларынын маһийя-
етини ачаркэн Сталин йолдаш сося-
лизм чөмийяетиндэ совет адамла-
рындан тэлэб олунан мөнөви кей-
фийяэтлэри кестарир. Сталин йол-
даш, ингилаби мүбаризэдэ, хусусэн
совет чөмийяетиндэ ени эхлагын
инкишаф этмэси вэ камиллэшмэси
тэчүрүбэсини үмүмилэшдирирэк, ко-
мунист - эхлагынын маһийяети,
онун инкишафы үчүн зэрури олан
зөмин вэ шэртлэр, онун мазмуну,
бу эхлагын бизим адамларымызда
тэрийбэ олунмасы йоллары вэ ва-
ситэлэри, коммунист чөмийяети гу-
ручулуғунда коммунист эхлагынын
ролу вэ әһәмийяети, совет адамыны
сәчийяйлэндирэн эхлагы сифэтлэр
һаггында кениш вэ һэртэрәфли бир
тәһлим яратмышдыр.

Сталин йолдаш өйрәдир ки, совет
вәтәнпәрвәрлийи, халглар достлуғу,
ичтимай мүлкийяетэ вэ әмәйя сося-
лист мүнәсибәти, сосялист һума-
низми вэ с. коммунист эхлагынын
әсас мазмунуну тәшкил эдир.

Сталин йолдаш совет адамлары-
ны һәр шейдән әввәл совет вәтән-
пәрвәри олмага чағырыр. Комму-
нист эхлагынын мәнбәи, ени һисс вэ
әнәһәләрин мәнбән һәр шейдән әв-
вәл совет адамларынын бөйүк вә-
тән мәнәббәти, совет вәтәнпәрвәрли-
йи һиссидир.

Сталин йолдаш демишдир:

«Совет адамларынын архада кес-
тәрдикләри әмәк гәһрәмәнлығынын,
һабелә чәһәдә салдатларымызын
кестәрдийи парлаг шүчаәт вэ рәша-
дәтин мәнбәи ғызғын вэ чошғун со-
вет вәтәнпәрвәрлийидир.

Совет вәтәнпәрвәрлийинин күчү
бундадыр ки, онун әсасыны ирг вэ
я милләтчилик мөһүматы дейил,
халғын өз совет вәтәнинә һәдсиз
сәдагәт вэ мәнәббәти, өлкәмиздә
яшаян бүтүн милләтләрин зәһмәт-
кешләри арасындакы гардашлығ вэ
достлуғ тәшкил эдир. Совет вәтән-
пәрвәрлийи Совет Иттифагы халг-
ларынын милли әнәһәләрилә бүтүн
Совет Иттифагы зәһмәткешләринин
үмүми һаят мәнәфеини бирләшдириб
ифадә эдир. Совет вәтәнпәрвәрлийи
өлкәмизин бүтүн милләт вэ халгла-
рыны бир-бириндән айырмаг дейил,
әксинә, онлары ваһид бир гардаш-
лығ айләсиндә бирләшдирир. Совет
Иттифагы халгларынын сарсылмаз
вэ кетдикчә даһа аратығ мөһкәмлә-
нән достлуғунун әсасы бунда-
дыр»¹.

Рәһбәрин бу көзәл сөзләриндә со-
вет вәтәнпәрвәрлийинин хусусийяет-
ләри совет адамларынын өз сося-
лист вәтәнләринә шүурлу мәнәббәти,
вәтәнимизин гаршысында дуран та-
рихи вәзифәләри вэ онун габагчыл
ролуна баша дүшмәләри, вәтәними-
зи даһа күчлү, даһа варлы вэ гүд-
рәтли этмәк үчүн даима сәй кес-
тәрмәләри чох дегиг бир шәкилдә
ифадә олунмушдур. Совет вәтәнпәр-
вәрлийи ени, йүксәк типли вәтәнпәр-
вәрликдир. Совет вәтәнпәрвәрлийи
бүтүн башга вәтәнпәрвәрликдән та-
мамилә, көкүндән фәргләнир.

Буржуа чөмийяетиндә һаким мүр-
тәче синифләрин сахта вәтәнпәрвәр-
лийи һәмишә милләтчилик вэ шови-
низмлә башга халглара нифрәт бәс-
ләмәклә ифадә олунур. Әсл вәтән-
пәрвәрлик мүртәче синифләрә яд
бир һиссидир. Буржуа чөмийяетинин
һаким синифләри халг күтләләринин
милли һиссләри илэ ялныз алвер

¹ И. В. Сталин, Совет Иттифагынын Бө-
йүк Вәтән мүһарибәси һаггында, сәһ. 151.

адирлар. Һәр дәфә капиталистларын вар-дөвләти тәһлүкә гаршысында галыркән, оңлар ачыгдан-ачыға вә-тәнләринин мәнәфеини сатырлар.

Совет вәтәнпәрвәрлийи һаггында Сталин йолдашын сөзләринин доғру вә дүзкүнлүйүнү һәят дәфәләрлә тәсдиғ этмишдир. Зәһмәткеш халг күтләләри, демократлар вә коммунистлар һәр ердә эсл вәтәнпәрвәр-ләр кими чыхыш этмиш вә этмәкдә-дирләр. Милли ифтихар һисси вә вә-тән мәнәббәти совет адамларын сәчийәләндирән ән кәзәл сифәтләрдир. Бөйүк Вәтән мұһарибәси иллә-риндә совет адамлары тарихдә мис-ли-бәрабәри олмаян вәтәнпәрвәрлик рәшадәти кәстөрдиләр.

☆

Совет вәтәнпәрвәрлийи вә проле-тар бейнәлмиләлчилиийи бир-бирилә айрылмаз сурәтдә бағлыдыр.

«Комсомолская Правда» редак-сиясынын суалларына җавабында Сталин йолдаш демишдир:

«Комсомолчулар ән мұхтәлиф милләтләрдән олан фәһләләр вә кәңдиләр арасында иш апарырлар. Комсомол өзү, бир нөв Интернасьо-нала бәнзәйир. Һәм дә бурада ком-сомолун тәкчә милли тәркибинин де-йил, белә бир җәһәтин дә ролу вар-дыр ки, комсомол, үмүмдүня про-летар Интернасьоналынын ән мұһүм дәстәләриндән бири олан РК(б)П-йә билаваситә гошулур. Интернасьона-лизм комсомолун ишинә тә'сир кәс-тәрән әсас мәфкурәдир. Онун күчү бундадыр. Онун гүдрәти бундадыр. Кәрәк бейнәлмиләлчилик руһу һә-мишә комсомолун үзәриндә олсун».

Сталин йолдаш бейнәлмиләл тәр-бийә вә онун совет вәтәнпәрвәр-лийи илә олан сых әлағәсинә бөйүк әһәмийәт верир.

Һәр бир милли мәнудийәтдән вә шовинизмдән азад олан совет вәтәнпәрвәрлийи өз тәбиәти э'тиба-рилә тамамилә бейнәлмиләл бир ма-һийәт дашыйыр.

«Совет һакимийәти әлә гурул-мүшдүр ки, о өз даһили маһийәти

э'тибарилә бейнәлмиләлдир, һәр ва-ситә илә күтләләрдә бирләшмә идеясыны ярадыр, өзү онлары бу бирләшмәйә сөвг әдир».

Мәһз буна кәрәдир ки, совет адамлары үчүн халгларын Сталин достлуғундан вә социаль чәмийә-тинин мәнәфеиндән йүксәк вә гий-мәтли һеч бир шей йохдур. Өлкә-миздаки халгларын Сталин достлу-ғу бизим кәләчәк наилийәт вә га-либийәтләримизин әсасыдыр.

Ғабагчыз Тачикистан вә Түркмә-нистан колхозчуларынын партия вә һөкүмәт рәһбәрләрилә бирликдә ке-чирилән мұшавирәсиндә Сталин йол-даш демишдир:

«Лакин, йолдашлар, памбыгдан даһа гиймәтли олан бир шей вар ки, о да өлкәмиздаки халгларын дост-луғудур... Кечмишдә бизим өлкәмиз-дә һакимийәт башында җар, капи-талистлар, мүлкәдарлар дурдуғу за-ман һөкүмәтин сиясәти бир халғы— рус халгыны һаким халг этмәк, бү-түн башга халглары исә табе, мәз-лум этмәкдән ибарәт иди. Бу йыр-тычы җанавар сиясәти иди... һазыр-кы мұшавирә ССРИ халглары ара-сында кәһнә э'тибарсызлыға чохдан сон гокулдуғуна, э'тибарсызлығын там гаршылығлы э'тибарла әвәз олундуғуна, ССРИ халглары ара-сында достлуғун бөйүдүйнә вә мөһкәмләнмәсинә парлаг субутдур. Бу, йолдашлар, болшевик милли си-ясәтинин вердийи не'мәтләр ичәри-синдә ән гиймәтлисидир. ССРИ халглары арасындакы достлуғ исә бөйүк вә чидди фугуһатдыр. Чүнки достлуғ яшайынча өлкәмизин халг-лары азад вә мәғлүбәдилмәз ола-чағлар. Бу достлуғ яшайыб мөһкәм-ләндикчә һеч кәс, нә лахили, нә дә харичи дүшмәнләр бизим үчүн гор-хулу олмаячағдыр».

1. «Совет вәтәнпәрвәрлийи тәрбийәси-зйни заманда совет адамларынын бейнәлмиләл тәрбийәсидир. Чохмил-ләтли бөйүк Совет Иттифағы халг-ларынын арасында олан достлуғ

1 И. В. Сталин, Эсәрләри, VII җилд, сәһ. 262.

1 И. В. Сталин, «Марксизм вә милли-мүстәмләк мәсәлеси», сәһ. 92.

идеясыны баша дүшмэк вэ һэятя кечирмэк, халглар арасындакы там һүгүг бəрəбəрлийинə, онларын азад вэ мүстəгил сурəтдə һəят гурмаларына һөрмəт этмэк бу тəрбийəнин əсəс маһиййəтини тəшкил эдир.

Сталин Конституциясынын 123-чү мəддəсиндə дейилир: «ССРИ вəтəндашларынын миллиййəт вэ ирглəриндən атылы олмаяраг, бүтүн тəсəррүфəт, дөвлəт, мəдəни вэ ичтимə-сияси яшайыш сəһələриндə һүгүгчə бəрəбəрлийи. сəрсылмаз бир ганундур.

Ирг вэ милли мəнсубиййəтлəринə жерə вəтəндашларын һүгүгуну билə. вəситə вэ я билвəситə һəр бир шəкилдə мəһдуд этмэк вэ я, əкинə, онлара билəвəситə вэ я билвəситə үстүнлүк вермэк, һəбелə һəр чүр ирг вэ я милли мүстəсəлəг вэ я нифрəт вэ этинəсызлыг тəблиғаты ганунлə чəзалəндырылыр».

«Совет адалларынын доғма вəтəнимизə олан сонсуз мəһəббəти, сосялист өлкəмизлə ифтихар этмэлəри Гəрб гаршысында, чүрүк буржуа мəдəниййəти өнүндə пəрəстийшкерлыг җалларыны тамамилə арадан галдырыр».

«Һələ Октябр ингилабынын гələбəсиндən габаг партиямызын VI гурултайында Сталин йолдаш демишдир:

«Анчаг Авропанын бизə йол кəстəрə билəчəйи һаггындакы көһнəлмиш тəсəввүрү бир кəнара атмаг дəзымдыр!»

Бөйүк рəһбəрин бу узагкөрəнлийини һəят тамамилə гəсдиг этди.

Өз вəтəнлəрини бөйүк бир мəһəббəтлə севəн совет адаллары вəтəнимизин дүшмəнлəринə дəрин кин вэ нифрəт бəслəйирлэр. Сталин йолдашын 1942-чи ил 23 феврал тарихли əмринлə дейилир: «Бөйүк рус язычысы Максим Горкинин сөзлəрини хатырлайын: «дүшмən тəслим олмадыгда ону мəһв эдирлэр». Бөйүк сəркəрдəнин 1942-чи ил 1 май тарихли əмриндə дейилир: «Дөйүшчүлэр арасында... дүшмənə гаршы».

кəстəрилən лагəйдлик вэ сайгысызлыг арадан галдырылмышдыр... онлар алман фашист ишғалчыларына гаршы һəгиги сурəтдə кин вэ əдəвəт бəслəмəйи өйрəнмишлэр. Онлар баша дүшмүшлэр кин, дүшмənə гаршы лап үрəкдən кин вэ əдəвəт бəслəмəйи өйрəнмəдикчə, дүшмənə галиб кəлмэк олмаз».

Һəр чүр иртичаын, бəшəриййəти истисмар вэ гул этмəйин мүхтəлиф ийрəнч формаларынын, фашизмин, буржуа миллəтчилийинин, вəтəнсиз космополитизмин очағы олан капитализмə совет адаллары дəрин нифрəт вэ кин бəслəйирлэр.

«Совет адаллары вəтəни вэ халгы бүтүн варлыгылары илə севдиклəри, инсан лəягəтинə һөрмəт бəслəдиклəри үчүн дүшмəнлэрə нифрəт эдирлэр. Дүшмənə нифрəт һисси тəрбийə этмэк сосялист вəтəнимизə вэ зəһмəткеш инсанлара һəдсиз мəһəббəт тəрбийə этмэк демəкдир. Совет адалынын нифрəт һисси бир анлыг кечичи вэ тəсəдүфи гəзəб дейилдир. Совет адалынын дүшмənə нифрəт һисси там вэ мөһкəм бир этигаддан, бөйүк мəслəкдən доғур. Совет адалынын бүтүн дүнякөрүшү мəһфур хал дүшмəнлəринə гаршы барышмаз мубаризə тələб эдир».

«Совет адаллары фəхр эдирлэр кин, онлар, һəр чүр сияси, иштисади истисмарын вэ милли зүлмүн лəғв əдилдийи, ени һəятын вэ онун гуручусу олан ени инсанын ярандығы сосялизм өлкəсиндə яшайырлар. Совет адалы өз идеясы вэ мəнəви кейфиййəтлəри илə башга өлкəлəрин адалларындан чох-чох йүксəкдə дуруп... Совет адаллары ени һəятын шуурау гуручулардыр. Совет вəтəнпəрвэрлийиндə азад вəтəнимизə, халгымызə, совет дөвлəтимизə, совет гурулушуна бəслəнилən бөйүк мəһəббəт һисслəри бирлəшмишдир. Бу бирлик вəтəнимиздə яшəян адаларын һүгүг бəрəбəрлийинə əсəслəныр.

«Ени йүксəк тили вəтəнпəрвэрлик олан совет вəтəнпəрвэрлийи һиссини Сталин йолдаш бизим чəмиййəтимизин һəрəкəт веричи гүввəси һə-

1 И. В. Сталин, Əсəрлəри, III чилд, сəһ. 210.

саб эдир. Мәһз буна көрәдир ки, Сталин йолдаш һәртәрәфли инкишаф этмиш адамын әсас әхлаги кейфийәтләрннән бири олан совет вәтән-пәрвәрийи һиссини мүнвәзәм олараг совет адамларында йорулмадан тәрбийә эдир.

Коммунист тәрбийәси һаггында Сталин тә'лимийнә материалист дүня көрүшүнүн тәшәккүлү, адамларымызда дин әлейһинә элми көрүшүн тәрбийә эдилмәси хусуси ер тутур.

Капитализмдән бизә ирс галмыш көһнә адәтләр вә мөвһумат, көһнәлийин мәнфур галыглары ени инсан тәрбийә этмәк ишинә хейли мане олур. Сталин йолдаш бу көһнәлик галыгларына тәһлүкәли һесаб эдир, оһа гаршы амансыз мүбаризә этмәйә чағырыр вә көстәрир ки, капитализм галыглары әлейһинә мүбаризә буржуа һакимийәтини де-вирмәк уғрунда мүбаризәдән даһа чәтин вә даһа мүрәккәбдир. Дини тәсәввүрләр вә мөвһумат да белә галыглар сырасына дахилдир.

Сталин йолдаш көстәрир ки, бизим вәзифәмиз совет адамларыны дин вә мөвһумат тә'сириндән хилас этмәклә гүртармайыр, биз һәммин адамлары элмә зилд олан дүнякөрүшү әлейһинә барышмаз мүбаризәдә фәал бир гүввәйә чевирмәлийик. Элми дүнякөрүшү чәһаләт вә мөвһуматла гәтдийән барыша билмәз, чүнки сонунчулар варлыг һаггында, тәбиәт вә чәмийәт һаггында яндыш, зәрәрли тәсәввүр әмәлә кәтирирләр. Һәгиги элми билик, элми дүнякөрүшүнүн әсасыны тәшкил эдир. Һәгиги элми дүнякөрүшү исә инсаны тәбиәт вә чәмийәтин инкишаф гәһунлары һаггында дүзкүн тәсәввүрлә силаһландырыр.

Сталин йолдаш 1927-чи ил сентябрын 9-да биринчи америкән фәһлә нүмайәндә һей'әтилә сөһбәтиндә демишдир: «... ишин рәсми чәһәтини көтүрсәк, биздә партия үзвлюһүнә һәмизәд партияга гәбул олундугда оһдан һөкмән атеист олмасыны тәләб эдән шәртләр йохдур. Бизим партияга гәбул шәртләримиз бунлар

дыр: партия мәрәмнамәси вә һизам-намәсини гәбул этмәк, партиянын вә онун органларынын гәрарларына данышыгсыз табә олмаг, үзвлюк һаггы вермәк вә партия тәшкилатларындан биринә дахил олмаг».

«Бу, партиянын динә гаршы битәрәф олмасы демәкдирми? Йох, о демәк дейилдир. Биз дини мөвһуматга гаршы тәблиғат апарырыг вә апарачагыг. Бизим өлкәнин гәһунлары беләдир ки, һәр бир вәтәндашын истәдийи динә э'тигад этмәк һүгугу вардыр. Бу һәр кәсин өз вичдән ишидир. Мәһз буна көрә дә биз килсәни дөвләтдән айырмаг тәдбирини һәятә кечирмишик. Лакин килсәни дөвләтдән айырмаг тәдбирини, һәятә кечирикән вә истәнилән динә э'тигад этмәк азадлығы э'лаң эдир: кән биз эйни заманда һәр бир вәтәндашын инандырма вәситәсилә, тәблиғат вә тәшвиғат вәситәсилә бу вә я дикәр динә гаршы, һәр бир динә гаршы мүбаризә этмәси һүгугуну да сахламышыг. Партия динә гаршы битәрәф ола билмәз, буна көрә дә партия динә гаршы бүтүн вә һәр чүр дини мөвһуматга гаршы тәблиғат апарыр, чүнки партия элм тәрәфдарыдыр, дини мөвһумат исә элмин әлейһинә кедир, чүнки һәр бир дин элмә әкс бир шейдир. Бу яхынларда Америкада дарвинистләри мүһакимә этмишләр, биздә бу кими һаллар ола билмәз, чүнки биздә партия элмин һәр вәситә илә мудафиә олунмасы сясәтини ери-дир.

Партия дини мөвһуматга гаршы битәрәф ола билмәз, буна көрә дә о һәммин мөвһуматга гаршы тәблиғат апарачагдыр, чүнки бу тәблиғат истисмарчы синифләрә көмәк эдәй вә һәммин синифләрә итәәткарлыг тәблиғ эдән иртиғачы руһаниләрин нүфузуну гырмаг үчүн ән тутарлы вәситәләрдән биридир.

Партия дини мөвһумат яһнларга гаршы, зәһмәткеш күтләләрин «шууруну зәһәрләйән иртиғачы руһаниләрә гаршы битәрәф ола билмәз»¹.

¹ И. В. Сталин, Әсәрләри, X чилд, сәһ: 148—149.

Дини мөвһумата гаршы мәфкурә мубаризәси апармаг зәрурийәти Сталин Конституциясында да гейд олунмушдур. Сталин йолдашын көстәришләри дин әлейһинә тәрбийә ишинин үсүл вә йолларыны ишыг-ландырыр. Чәһаләт вә мөвһумат совет адамынын мәнәвийятына көкүндән яддыр.

1. Сталин йолдашын коммунист әхлагы һаггында тәлиминдә әмәйә сосялист мүнәсибәти тәрбийә этмәк мүнһүм ер тутур. Сталин йолдаш әмәйә мөнәббәт һиссини, бүтүн халгын сәадәти үчүн шүрүлү сурәтдә чалышмаг һәвсини сосялизм сәмий-йәтиндәки ени совет адамынын зәрури мәнәви кейфийәти һесаб эдир. Ени, коммунист әхлагынын тәрбийә эдилмәси һәр шәйдән әввәл инсан сәсийәсиндә әмәйә сосялист мүнәсибәтини мөһкәмләтмәли, совет адамларында сосялист вәтәнимизин итгисади гүдрәтини артырмаға бөйүк гайғы һиссини даһа да күчләндирмәлидир. Сталин йолдаш әйрәдир ки, әмәк вә сосялизм бир-бириндән айрылмаздыр, әмәк бизим өлкәмиздә шәрәф, шөһрәт вә намуслы ишидир.

Бөйүк Октябр сосялист ингилабы инсанларын әмәйә бахышыны көкүндән дәйишдирди. ССРИ әмәкчи инсанларын, зәһмәткешләрин ер үзүндә биринчи дөвләтидир. Әмәк бизим өлкәмиздә һәр бир әмәк габилыйәтинә малик олан вәтәндашын вәзифәсидир. Дүнянын һеч бир ериндә әмәк бизим өлкәмиздә олдуғу гәдәр бөйүк һөрмәт вә мөнәббәт газана билмәмишдир. Халгымызын габагчыл адамлары, сосялист ингилабынын илк күнләриндән совет дөвләтинин мәнәфен үчүн фәдакарлыг-ла чалышырлар. Биринчи имәчилик-ләрдән бүкүнәдәк бөйүк гуручулук мәктәби кечмиш миллионларла совет адамы коммунист әмәйинә бүтүн варлығы илә алышмышдыр, йүксәк мөгсәдди ярадычы коммунист әмәйи адамларымызын айрылмаз нәчиб хусусийәти олмушдур.

2. Сталин йолдаш совет адамларыны һәмийшә ени әмәк формалары вә үсуллары тапмаға руһландырымыш, көһнә әмәк нормаларыны дағдыан, әмәк мәһсулларлығыны күндән-кү-нә артыран стаханов һәрәкатынын илһамчысы олмушдур.

Совет адамларынын әмәйә коммунист мүнәсибәти Бөйүк Вәтән муһарибәси илләриндә хүсусилә парлаг сурәтдә тәзаһүр этмишдир. Сталин йолдаш совет адамларынын муһарибә дөврүндәки әмәк гәһрәмәнлығына йүксәк гиймәт верәрәк демийшдир:

«Халгын көмәйи олмасайды, фабрика вә заводларда, көмүр вә филиз мәдәнләриндә, нәглийәтдә вә кәнд тәсәррүфатында совет адамлары фәдакарлыг-ла ишләмәсәйдиләр Гызыл Ордунун мувәффәгийәтләри мүмкүн олмазды». «Динч гуручулук илләриндә йүксәк вә гүдрәтли сосялист, сәнәи яратмыш олан Совет Иттифагы фәһләләри вәтән муһарибәси заманы чәбһәйә көмәк этмәк үчүн кәркин вә гызғын ишләмәйә башлаяраг һәгиги әмәк гәһрәмәнлығы көстәрдиләр»¹.

Ени совет адамы әмәкдә вә бүтүн давраышында Сталин йолдашын тәләб этдийи кими шүурлу интизама малик олдуғуну, өз ичтимаи вәзифәләринә гаршы шүурлу мүнәсибәт бәсләдийини көстәрир.

Сталин йолдаш бизим адамларын әмәйә намуслу, виҷданлы, сосялист мүнәсибәтини дәфәләрлә гейд этмәклә бәрәбәр көстәрмишдир ки, истәр муһарибәдә, истәрсә күндәлик әмәк фәалийәтиндә, о чүмләдән тәһсилдә полад интизам лазымдыр. «...мөһкәм интизам шүурлу вә көнүллү табе олмағы арадан галдырмаг дейил, бунун олмасыны нәзәрдә тутур, зира анчаг шүурлу интизам һәгигәтән мөһкәм интизам ола биләр»².

¹ И. В. Сталин, Совет Иттифагынын Бөйүк Вәтән муһарибәси һаггында, сәһ. 109—110.

² И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, сәһ. 83.

Сталин йолдашын интизам наг-
тында бу гиймәтлi кестәришләри
коммунист интизамының, истисмар
үзәриндә гурулмуш чәмиййәтдәки
интизамдан нә илә фәргләндинини
айдын сурәтдә кестәрир. Бизим
сосялист интизамымыз кими мөһкәм
интизам йохдур, чүнки о, коммунизм
чәмиййәти гурмаг кими мүгәддәс
бир мәгсәдә хидмәт әдән йүксәк
шүүрлу интизамдыр. Мәһз буна кө-
рә ени Сталин бешиллийини һәятә
кечирмәк уғрунда мүбаризә әдән со-
вет адамлары бөйүк руһ йүксәкли-
йилә чалышыр, әмәк чәбһәсиндә ха-
ригәләр ярадырлар.

Сосыализм чәмиййәтиндә инсанын
мөвгәи, нүфузу ялныз онун шәхси
әмәйи, әмәйә олан мүнәсибәти илә
тәһйин әдилир. Сосыалист әмәйи про-
сесиндә инсан ени кейфиййәтләр
газаныр: хә, әмәйи даһа чох севир,
интизамлы олмагы өйрәнир, онда
тәшәббүскарлыг, ярадычылыг но-
ваторлуғ, габилиййәти инкишаф
әдир. О, дегиг вә сәлигәли олур,
вахтдан сәмәрәли истифадә этмәйә
башлайыр, әлм вә техниканы бөйүк
марагла өйрәнир, әмәйә шүүрлу мүнә-
сибәт бәсләйр. Сосыалист мүлклий-
йәтини көз бәбәйи кими горуюр. Бү-
түн бу гиймәтлi кейфиййәтләр ич-
тимаи шүүрун даһа да йүксәлмәси-
вә көмәк әдир. Ләкин бу көзәл кей-
фиййәтләр өз-өзүнә әмәлә кәлмир.
Бу сағлам һисс вә вәрдишләр ин-
санларда инкишаф этдирмәк ләзым-
дыр. Коммунизм чәмиййәтинин гу-
рулмасы кими бөйүк бир планын
һәятә кечирилмәси инсанларын әмәк
гәһрәманығындан, мүтәшәккили-
йиндән вә әмәйә шүүрлу мүнәсибә-
тиндән асылдыр.

Совет вәтәндашлары Сталин йол-
дашын кестәришләрини намусла-
еринә етирәрәк бөйүк гуручулуғ вә
ярадычылығ ишләри көрүрләр. Он-
лар дөвләт ганунларыны позан, өз
шәхси мәнәфеләрини ичтимаи мәнә-
фәдән үстүн тутан айры-айры ке-

ридә галмыш адамларә гаршы ба-
рышмаз мүбаризә апарырлар.

У Сталин йолдаш мәрдлик вә гәһрә-
манлыгы коммунизм әхлағынын мү-
һүм хүсусиййәтләриндән бириси һе-
сәб әдир. Фашист ордулары үзәри-
мизә һүчүм этдикләри заман Сталин
йолдаш сосыалист вәтәнимизи дүш-
мәнләрдән мәнәтәтлә мүдафиә эт-
мәйә чағырмышды. Сталин йолдаш
халгы дүшмәнләр әлейһинә гәһрә-
ман мүбаризәйә руһландырмыш вә
бу тарихи мүбаризәйә рәһбәрлик
әдәрәк вәтәнимизи бөйүк фәлакәт-
дән хилас әтмишдир.

★ Сталин йолдашын тәрбийә әтди-
йи мәрдлик, гәһрәманыг, мәнәтәт
кими көзәл кейфиййәтләр. Бөйүк
Вәтән мүһарибәси дөврүндә хүсу-
сә айдын тәзаһүр әтди.

Вәтән мүһарибәси илләриндә
Сталин йолдаш совет адамларыны
даима әмәк вә дөйүш фәдакарлы-
ғына руһландырырды. Сталин йол-
даш демишди: «...сызылдаанларә
вә горхаглара, яхнашма саланларә
вә фәрариләрә сыраларымызда ер
олмамалыдыр, бизим адамларымыз
мүбаризәдә горху нә олдуғуну бил-
мәмәлидиләрләр вә фашист залимләрә
гаршы азадлығ уғрунда вәтән мү-
һарибәмизә фәдакарлыгла кетмәли-
диләр. Дөвләтимизи яратмыш олан
бөйүк Ленин лемишдир ки, гоча-
лыг, икидлик, мүбаризәдә горхмаз-
лыг, вәтәнимизин дүшмәнләринә
гаршы халгла бирликдә вүрушмағ
ирадәси совет адамларынын әсәс
сифәтидир. Бу көзәл болшевик си-
фәти Гызыл Орду сыраларында,
Гызыл Донанамызын сыраларында
вә Совет Иттифагынын бүтүн халг-
лары ичәрисиндә миллион-миллион
адамларын хүсусиййәти олмалы-
дыр»¹.

Бу көзәл кейфиййәтләрә малик
олан минләрлә совет адамлары гәһ-
рәманыгла вүрушур, ләзым кәл-
дикдә өз чанларындан кечир вә га-
либ кәлирдиләр.

1 И. В. Сталин, Совет Иттифагынын Бө-
йүк Вәтән мүһарибәси наггында, сәһ. 13.

«Коммунист эхлагы» һаггында Сталин тәлими совет адамларына дәүләт манафеине сәдиг олмағы, дәүләт сиррини чидди сурәтдә (горумағы, вәтәнимизин, дүшмәләринин һәр чүрә фырылдагларына гаршы сайыг олмағы өйрәдир.)

Совет халгынын мәнәви үстүнлү-йү кетдикчә артыр, кетдикчә даһа бөйүк шөһрәт газаныр.

Молотов йолдаш Бөйүк Октябр сосьялист ингилабынын 30-чу иллә-нүмү һаггында мә'рузәсиндә де-мишдир:

«Этираф этмәк лазымдыр ки, ин-гилабымызын ән мүнүм наилийәти, адамларымызын бир совет вәтәнпәр-вәри кими ени мәнәви сымая малик олмаларындан вә мәфкурәчә йүк-сәлмәләриндән ибарәтдир. Бу бүтүн совет халгларына, һәм шәһәрләрдә, һәм дә кәндләрдә яшаян адамлара, һәм физики, һәм дә зәһни эмәк адамларына аиддир. Октябр инги-лабынын һәгигәтән ән бөйүк мүвәф-фәгийәти бундан ибарәтдир вә бу мүвәффәгийәтин чаһаншүмүл-тари-хи әһәмийәти вардыр».

Коммунист эхлагы һаггында Сталин тәлими совет адамларын-дан тәләб эдир ки, онлар бундан сонра да өз вәтәнләринин шәрәф вә намусуну, онун элм, инчәсәнәт вә бүтүн мәдәнийәтинин шәрәфини кез бәбәйи кими торуюб даһа да артырсынлар, совет милли ифтихары байрагыны йүксәк тутсунлар, буржуа мәдәнийәти өнүндә пәрәс-тишкарлыгын, вәтәнсиз космополи-тизмин галыглары әлһейһинә гәти вә барышмаз (мүбаризә апарсынлар) мүбариз (болшевик партиялылығы һисси илә яшайыб яратсынлар). Сталин эхлагынын ән парлаг (тәза-һүрләри) бунлардан ибарәтдир.

«Коммунист эхлагы тәрбийә этмәк һаггында Сталин тәлиминин айрыл-маз вә үзви һиссәси Сталин инсан-пәрвәрлийи—һуманизмидир. Сталин һәссаслығы, зәһмәткеш инсана бө-йүк Сталин гайгысы сайәсиндә сосья-

лизм чәмийәтиндә индийәдәк мис-ли көрүнмәмиш: ени инсан яран-мышдыр.

Сталин йолдашын бүтүн һәяты вә фәәлийәти бөйүк вә һәгиги инсан-пәрвәрлийин ән парлаг, ән көзәл нү-мунәләри илә долудур. Сталин йол-дашын бөйүк пролетар һуманисти олдуғуну, онун инсанлара һәссас мүнәсибәтини кәстәрән сайсыз-һе-сабсыз мисаллар кәтирмәк олар. Сталин йолдашын ашағыдакы сәдә, айдын вә мүдрик сөзләри онун сосья-лист инсанпәрвәрлийини бүтүн дәр-ринлийилә, сон дәрәчә айдын вә кө-зәл ифадә эдир:

«Йолдашлар, шүбһә этмәйә би-ләрсиниз ки, мән кәләчәкдә дә вар гүввәми, бүтүн бачарығымы вә ла-зым кәлдикдә, сон дамчысына гә-дир бүтүн ганымы фәһлә синфинин иши йолунда, пролетар ингилабы вә дүня коммунизми йолунда вер-мәйә һазырам».

Сталин һуманизминин, сосьялист инсанпәрвәрлийинин мәна вә ма-һийәти мәнз бундан ибарәтдир. Бү-түн гүввәни, бүтүн истәдад вә бача-рығыны, лазым кәлдикдә һәятынн белә фәһлә синфинин, пролетар ин-гилабынын, дүня коммунизминин гә-лбәси ишинә һәср этмәк,—һәятын һәгиги вә йүксәк мәнасы, Сталин һуманизминин мәна вә маһийәти бундан ибарәтдир. Сталин йолдаш совет адамларыны мәнз бу руһда тәрбийә эдир.

Сталин йолдаш һәмишә зәһмәт-кеш инсана гаршы бөйүк гайгы вә һәссаслығы тәләбкарлыгга үзви су-рәтдә бирләшдирир, инсанын гүсур-ларына кез юммаг, чүмләпәрдазлыг вә бошбоғазлыг, интизамсызлыг, икиүзлүк, кобудлуг, лоғалыг ки-ми һаллары кәскин тәнгид эдир. Зәһмәткеш инсана мүмкүн гәдәр чох гайгы кәстәрмәк вә эйни замандә чох тәләбкар олмаг—әсл сосьялист һуманизминин тәләби беләдир.

Сталин йолдаш инсаны бүтүн гий-мәтли капиталлар ичәрисиндә ән гиймәтли капитал адландырмыш-дыр. 1935-чи ил майын 4-дә Гызыл Орду академикләри бурахылы-

шындакы нитгиндә Сталин йолдаш демишдир: «...биз һәр шейдән әввәл адамларын гәдрини билмәйи, кадрларын гәдрини билмәйи, үмуми ишчимизә хейир вермәйи бачаран һәр бир ишчинин гәдрини билмәйи өйрәнмәлийик. Нәһайәт, баша дүшмәк لازمдыр ки, дүняда олан бүтүн гиймәтли капиталлардан ән гиймәтли вә ән һәлләдичи капитал адамлардыр, кадрлардыр»¹.

«Сталин йолдаш демишдир ки, инсанлары, бағбан мейвә ағачыны бәсләдийи кими гайгы вә диггәтлә бәсләйиб, бөйүтмәк لازمдыр.»

Көһнә гуманизм шәхсийәтә бир сыра һуғуғлар вәд эдирди, һәгитәтдә исә бу һуғуғлар ялныз кағыз үзәриндә галырды вә көһнә гуманизм инсанлар арасындакы бәрәбәр-сизлийә көз юмурду.

Сталин гуманизми, шәхсийәтин һуғуғларыны вә демократик азатлығлары рәсми сурәтдә элан этмәклә кифайәтләнмәйиб, буңларын төмин олунмасы үчүн реал мадди вә мәнәви шәраит ярадыр.

Лакин сосялист гуманизми инсана гаршы кор-коранә, шит мөһәббәт тәләб этмир. О, инсандан принципат олмағы, болшевик инадкарлығы, мөһкәм ирадә, чәтинликләрә вә һәр нөв маниөләрә раст кәлдикдә буңларә мөтанәтлә синә көрмөйи тәләб эдир.

Гызыл Орду академикләринин бурахылышындакы нитгиндә Сталин йолдаш демишдир: «...ядда сахлайын ки, анчаг яәтинликләрдән горхмайа, чәтинликләрдән кизләнмәйән, әксинә олараг—чәтинликләри арадан галдырмаг вә дәғвә этмәк үчүн онлара гаршы келән кадрлар яхшы кадрлардыр. Әсл кадрлар анчаг чәтинликләрлә мубаризәдә бәркийрләр»².

Сталин йолдаш комсомолун вәзифәләри һәггында данышаркан дә енә бу тәләбләри ирәли сүрмүшдүр:

¹ И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, XI нәшри, сәһ. 564.

² И. В. Сталин, Ленинизм мәсәләләри, XI нәшри, сәһ. 564—565.

«Биз өзүмүзү чәтинликләрдән гачан вә йүңкүл иш ахтаран эәиф адамлара охшада билмәрик. Чәтинликләр мәнз онун үчүндүр ки, онлара гаршы мубаризә апараг вә онлары арадан галдыраг»¹.

Ашгабад—Москва сәбариләр йүрүшү иштиракчыларына мүрачәт эдәрәк Сталин йолдаш демишдир ки, ялныз бүтүн вә һәр чүрә әнкәләри ғыран мөгсәд айдынлығы, мәгсәдә наил олмаг ишиндә инадкарлыг вә сәчиййә мөһкәмлийи гәләбәни төмин эдә биләр.

«Сталин гуманизми, халг дүшмәнләринә гаршы амансыз вә барышмаз олмағы тәләб эдир.» Совет халгы фәхр эдир ки, фашист ишғалчыларыны вә һәрби чәниләри чәзәландырмагла бөйүк инсанпәрвәрлик вәзифәсини шәрәфлә еринә етирмишдир.»

Совет адамлары билирләр ки, зәмәнәмизин гуманист идеалларыны һәятә кечирмәк, Сталин гуманизми гәйәләринә садиг галмаг үчүн габагчыл бәшәрийәтин пәнәһи олан вәтәнимизин мәдәнийәтини вә иттисади гүдрәтини даһа да артырмаг لازمдыр. Совет Иттифагы, бүтүн дүняда империалист иртичаы әләйһинә, халғлар арасында мөһкәм достлуғ уғрунда мубаризә эдән мүтәрәгги гүввәләрин бөйүк вә гүдрәтли илһамчысыдыр. Совет халгы өз гуманист мәгсәдләрини ардычыл сурәтдә һәятә кечтир.

«Сосялист инсанпәрвәрлийи һаггында Сталин тәлими» бөйүк «Сталин Конституциясында да парлар сурәтлә ифадә олунмушдур. «Сталин Конституциясы сосялизм гуманизминин тәнтәнәсидир.» онун һәр сәтриндә инсана гаршы һәгиги гайгы һисс олунур. «О, әһмәткеш инсаны тарихдә мисли көрүңмәмиш йүксәклийә галдырыр.»

★

Сталин йолдаш коммунист әхлагынын йүксәк тәләбләрини, кезәл хүсусийәтләрини ифадә эдиркән

¹ И. В. Сталин, Әсәрләри, VII китәп, сәһ. 267—268.

Ленинин парлаг суретинэ мұрачиэт эдир, онун һэят вэ фэалийэтиндэн зәнкин нүмүнэлэр кәтирир. Ленинин дүһасы, онун бейүк мә'нәви гүдрәти Сталин йолдашын вардығында яша-йыр, чүнки Сталин—бүкүнүн Ленини-дир.

Сталин йолдаш Ленини унутма-маға, севмәйэ, өйрәнмәйэ вэ Ленин кими олмаға чағырыр. Сталин йол-даш көстәрир ки, Ленин йүксәк типли рәһбәрдир, мүбаризэдә горху билмәйән дағ гарталыдыр, ахын бою үзмәйиб маниәләрә синә көрән новатордур. Сталин йолдаш дейир ки, Ленин ингилаб үчүн доғулмуш нәһәнк бир дүһа иди, о тактик шүарлары һейрәтамиз бир айдын-лыгла ирәли сүрүр, чәсарәтли инги-лаби тәшәббүс көстәрир, һадисәлә-рин дахили маһийәтини әввәлчәдән ача билирди.

1937-чи ил декабрын 11-дә Моск-вада Сталин сечки даирәсинин сеч-кигабағы йығынчағындакы нитгин-дә Сталин йолдаш совет адамлары-ны Ленин кими олмаға, халгын сәа-дәти уғрунда Ленин кими мүбаризә этмәйэ чағырараг демишдир:

«Сечичиләр, халг өз депутатла-рындан тәләб этмәлидирләр ки, он-лар өз вәзифәләри йүксәклииндә дурсунлар, онлар өз ишләриндә сия-си обывателләр сәвийәсинә энмә-синләр, онлар, Ленин типли сияси хадимләр вәзифәси башында гал-сынлар, онлар, Ленин кими, айдын вэ мүәййән хадимләр олсунлар, он-лар дейүшдә Ленин кими горхмаз вэ халг дүшмәнләринә гаршы аман-сыз олсунлар, иш мүрәккәбләшмәйэ вэ үфүгдә бир тәһлүкә көрүнмәйэ башладыда, һәр чүр ваһимәдән, ваһимәйэ бәнзәр һәр чүр шейдән азад олсунлар, ваһимәйэ бәнзәр һәр чүр шейдән, Ленин азад олдуғу ки-ми, онлар да азад олсунлар, мүрәк-кәб мәсәләләри һәлл эдәркән, мәсә-ләни һәртәрәфли дүшүнмәк вэ бүтүн мүсбәт вэ мәнфи чәһәтләри һәртә-рәфли нәээрә алмаг лазым кәлдикдә онлар да Ленин кими мүдрик вэ тә-ләсмәйән олсунлар, онлар да Ленин кими, доғручу вэ намуслу олсунлар,

онлар да өз халгыны, Ленин севди-йи кими севсинләр».

Сталин йолдашын коммунист әх-лагы һаггында тә'лиминдә комму-нист әхлагынын ялныз мәзмуну вэ әсаслары дейил, тәрбийә эдилмәси йоллары вэ шәртләри дә көстәрил-мишдир. Сталин йолдаш өйрәдир ки, коммунист әхлагынын нәдән ибарәт олдуғуну билмәк, онун дүзкүнлү-нү вэ зәрурилийини баша дүшмәк һәлә ишин һамысы дейилдир. Ән башлыча вэ ән әсас мәсәлә комму-нист әхлагынын тәләбләрини еринә етирмәкдир.

Сталин йолдаш көстәрир ки, күт-ләләри әмәли ишдә тәрбийәләндир-мәк лазымдыр. Күтләләр фәал ичти-маи һәятә нә гәдәр чох чәлб ол-нурларса, онларын мөфкурә вэ мә-нәви сәвийәләри дә о гәдәр йүксә-лир, онлар коммунист әхлагы нөгте-йи-нәзәриндән өзләринә вэ башгала-рына о гәдәр тәләбкар олурлар.

Болшевикләр партиясы, Сталин йолдаш даима күтләләри коммунист әхлагы руһунда тәрбийәләндирмә-йин, онлары фәал ичтимаи ишә чәлб этмәйин бүтүн мүхтәлиф вэ ән тә-сирли формаларындан истифадә эт-мәк гайгысына галырлар.

Тәнгид вә өзүнүтәнгид бу тәрбийә вәситәләри сырасында бейүк ер ту-тур. Тәнгид вә өзүнүтәнгид чәмий-йәтимизин һәрәкәт веричи гүввәси-дир, кадрларын болшевик тәрбийәси методудур. Сталин йолдаш демиш-дир ки, «... өзүнүтәнгид болшевизм чәббәханасында зәрури вә даим иш-ләдилән бир силаһ олуб болшевиз-мин тәбиәтидә, онун ингилаби руһу илә айрылмаз сурәтдә бағлыдыр»¹.

Намуслу вә ингилаби өзүнүтән-гид, нөгсанлары вичданла, гәрәсиз ачыб көстәрмәк вә ислаһ этмәк би-зим ирәлийә доғру һәрәкәтимизин мүһүм шәртләриндән вә үсулларын-дан биридир. Өзүнү тәнгид эдә бил-мәйән, өз һәрәкәтләринә тәнгиди янаша билмәйән адам өзү һаггында

¹ И. В. Сталин, Әсәрләри, XI кн.д. сәһ. 140.

һәгигәти демәйә чәсарәти чатмаян бир горхагдыр. Һәгиги болшевик тәнгиди олмаян ердә иш ахсайыр, ишчиләр исә чох вахт керидә галырлар.

Сталин йолдаш дейир: «Мәһз ирәлиләмәк истәдийимизә көрә дә биз сәмини вә ингилаби өзүнүтәнгиди эн мһүм вәзифәләримиздән бири һесаб этмәлийик. Бунсуз ирәлиләмәк мүмкүн дейилдр. Бунсуз инкишаф этмәк мүмкүн дейилдр».

Сталин йолдаш совет адамларында тәнгидә вә өзүнүтәнгидә бу чүр болшевик мүнәсибәти тәрбийә эдир, онлары йүксәк мәфкурәли, принсипал, нөгсанлара дөзмәйн, көз юма билмәйн габагчыл совет ишчиси олмага чағырыр. Совет адамынын мә'нәви аләминдәки бу гиймәтли хусусийәтләр коммунист әхлагы принципләринин парлаг ифадәсидир.

Сталин йолдаш өйрәдир ки, тәрбийәнин әсас методу инандырмагдыр. Бу метод васитәсилә күтләнин шүүруну халгын габагчыл һиссәсини ичтиман шүүру сәвиййәсинә галдырмаг лазымдыр. Лакин инандырмаг кими әсас тәрбийә үсулу илә бәрәбәр әксәрийәтин ирадәсини еринә етирмәк, она табә олмаян керидә галмыш адамлары мәчбурийәт васитәсилә табә этдирмәк дә нәзәрдә тутулур. Бу мәчбури өлчүләр әксәрийәтин, кениш күтләләрин мәнәфен үчүн зәруридр.

Партия вә совет дәвләти күтләрдә коммунист әхлагы тәрбийә этмәк үчүн сияси маарифин, мәтбуатын, коммунист дүнякөрүшүнү төблиг эдән габагчыл элмин, совет әдәбияты вә инчәсәнәтинин, педагогинин, совет конституциясы вә ганунверичилийинин, мәһкәмә идәрәләринин бирләшмиш гүдрәтиндән истифадә эдир. Бүтүн бунлар совет адамларыны ленинизм руһунда тәрбийә этмәк вә беләликлә онларын коммунист шүүруну даһа йүксәк сәвиййәгә галдырмаг, коммунист әхлагынын Сталин принципләрини ке-

ниш вә дәрин яймаг ишинә хидмәт көстәрирләр.

«Совет адамларыны коммунистчәсинә дүшүнмәйә» вә коммунист кими яшамаға өйрәтмәк ишиндә совет мәктәбинин, совет мүәллимләринин ролу олдуғча бөйүкдүр. Совет мүәллими инсанда әсл инсаниййәт вә әв нәтиб, ән йүксәк һиссләр тәрбийә этмәк, онун зәһни вә мә'нәви гүввәләрини инкишаф этдириб дүзкүн истигамәтләндирмәк имканына малик олдуғу үчүн ер үзүндә эн хошбәхт мүәллимдир. Сталин йолдаш йорулмаг билмәдән совет мәктәбинин инкишафы вә мөһкәмләnmәси гайғысына галыр, мүәллимләрин һәртәрәфли инкишафы үчүн шәраит ярадыр.

Совет адамынын мә'нәви симасынын камилләшмәси ишиндә совет аиләсә дә бөйүк рол ойнайыр. Совет аиләси коммунист әхлагы тәрбийә этмәкдә совет дәвләтинин фәал көмәкчисидир. Сталин йолдашын совет ушагларына, совет аиләсинә көстәрдийин бөйүк аталыг гайғысы түкәнмәздир. Сталин йолдаш совет аиләсини мөһкәмләтмәйи, ушагларын тәрбийәси ишиндә валидейнләрин мәс'улиййәтинин артырылмасыны тәләб эдир, чүнки ушаглар бизим кәләчәйимиздр.

Сталин дөврүндә тәрбийәләnmиш ени совет адамлары Сталин йолдаш кими олмага, халгын коммунизм ишинә бөйүк рәһбәримиз кими һәдсиз садагәтлә хидмәт этмәйә чалышырлар.

Йүзләрдә стахановчунун вә вәтән мүнәрибәси гәһрәманларынын ады ялныз бизим өлкәмиздә дейил, бүтүн дүняда шөһрәт газанмышдыр, онларын йүксәк өмәлләрилә ялныз совет халгы дейил, бүтүн габагчыл бәшәриййәт фәхр эдир.

«Совет адамлары сосялист вәтәнизмин азадлы» вә истиглалийәти, тәрәгги вә йүксәлиши (үғрунда мүбаризәдә) сайсыз-һесабыз гәһрәманлыг нүмунәләри көстәрмишләр. Совет адамлары коммунизм ишинин гәләбәси үчүн һәмишә, һәр ан бөйүк фәдакарлыға һазырдырлар вә бизим

нәятымызын һәр күнү совет адамы-
нын йүксәк вәтәнпәрвәрлийини, саф
мәһәввийятыны, нәчиб хусусийәт-
ләрини нүмайиш этдирән белә ми-
салларла долудур.

Бизим совет мәктәби коммунизм
чәмийәти гуручулуғунун фәал иш-
тиракчысыдыр. Совет мәктәбиндә
тәһсил вә тәрбийә алмыш минләрлә
кәнчләр сосялизм гурулушунун бү-
түн сәһәләриндә, бөйүк вәтән муһа-
рибәси чәһәләриндә мисилсиз тәһ-
рәмәнлыг көстәрмишләр. Совет мәк-
тәблиләриндән Олег Кошевоюн, Зоя
Космодемьянскаянын, Александр Че-
калинин, Азәрбайжан мәктәбинин
тәрбийә этдийн Совет Иттифагы
Тәһрәмәнлары Нәзи Аслановун, Га-
фур Мәммәдовун, Идрис Сүлейма-
новун, Мейди Гулиевин вә башгала-
рынын вәтән йолунда фәдакарлығы
ени нәсилләр үчүн һәмишә парлаг
нүмунә олачагдыр.

Совет адамларына Сталин дөв-
рүндә яшайыб-яратмаг кими бөйүк

бир сәадәт нәсиб олмушдур. Онлар
бу шәрәфә лайиғ яшамалы, совет
халгына, сосялист вәтәнимизә, ком-
мунизм ишинә Ленин—Сталин кими
һәдсиз сәдагәт вә фәдакарлыгла
хидмәт этмәлидирләр.

Сталин йолдашын шанлы етмиш
иллийиндә, онун Ленин һаггында
демиш олдуғу сөзләри бөйүк мәнәб-
бәт вә ғиғтихарла өзү һаггында да
дейрир. Бизим севимли мүәллим-
миз, әзиз рәһбәримиз Сталин йолда-
шы севин, охуюн вә ғйрәнин, Ком-
мунист әхлагы һаггында Сталин
тәлимини һәятә кечирмәклә биз
коммунизм чәмийәтинин ени һәр-
тәрәфли инкишаф әтмиш үзвләрини
әтирә биләрик.

Партиянын бөйүк мүдриклийн вә
онун даһи рәһбәри Иосиф Сталинин
дәмир ирадәси инсаны кечмишин
мәнфур адәтләриндән вә мөһүма-
тындан һәмишәлик һазад әтдийн бир
өлкәдә яшамаг вә мубаризә әтмәк
хошбәхтликләр. (М. Горки).

